

NARODNI DNEVNIK

Izaja vsak dan opoldne, izven nedelje in praznika.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Dm 20.—, inozemstvo Dm 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 2.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Plašment vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 18.034.

Fanatiki partizanstva.

Kadar človek pregleduje zgodovino človeštva in gleda njene najtemnejše strani, tedaj se nehote oddahne, da živi v moderni dobi, ki ne pozna ne srednjeveških mučilnic in ne staroveškega fizičnega nasilja. Če bi pa človek s kritičnim očesom pogledal v sedanje življenje in se ne bi pustil zamotiti od strankarskih ali kakšnih drugih clepševalnih očal, potem bi moral konstatirati, da je neverjetno, kako znajo ljudje še vedno sebi groziti življenje in s kako naslado si drug drugemu škodujejo.

V interesu vsakega posameznika je, da ima vsak človek čim več svobode in da se svoboda omejuje samo v eni smeri, da človek ne naredi svojemu bližnjemu nič zlega. V resnici pa vse kar med seboj tekmuje, kdo bo svojemu bližnjemu bolj omejil svobodo, kdo bo bolj poskrbel, da se tem bolj pritiskne drugače mislečega sočloveka. Eden hoče vsled nacije uniformirati ves svet, drugi vsled cerkve, tretji zopet vsled socialističnega evangelija, četrti vsled vzvišene državne misli in nato pride še družba s svojimi postulati. Vsa ta nestrpnost pa kvari ljudem življenje, ki mesto da bi se veselili svoje svobode, postanejo sužnji doktrin. Bilo je to v vseh časih in zato ni čuda, če je tudi danes tako in če še dolgo ne smemo upati na zboljšanje.

Toda poleg vseh drugih nestrpnosti pronašamo mi še neko posebno nestrpnost, ki pa je čisto nepotrebna. To je nestrpnost, ki je širijo razni strankarski fanatiki, ki mislijo, da je zaradi njih partizanski misli prav vse dovoljeno. In ti nestrpneži, ti partizanski fanatiki, so najnevarnejši, ker je njih fanatizem najbolj cvek in ker ga ne posvečuje prav nobena ideja, temveč le »slager«, najbolj ordinaren »slager«, ki je ostal iz bolj prejšnje dobe. Ampak ne samo neznosni, temveč naravnost ogabni so ti slepi, fanatiki partizanstva. Vsa njih strast velja edinec materielnim interesom, ves njih strupen žolč se izliva le radi ljube lastne osebnosti in vse njihovo sovraštvo izvira le iz lastne malenkostnosti, ker se ne morejo povzpeti do tega, da bi spoštovali tuje mnenje.

Majhni in cčki so ti ljudje in vendar imajo v današnji dobi odločilno besedo. Samo poglejte v svet brez vseh predsodkov in spoznali jih boste in vso njihovo mizernost, pa tudi lastno slabost, ker ste postali biriči teh ljudi.

S pomočjo strankarskega aparata, s pomočjo svojega tiska so ti ljudje računali na lahkevost in dobrosrčnost ljudi ter se s prijetnimi besedami zajedli v njih mišljenje. In sedaj vladajo nad ljudmi in z neizprosno okrutnostjo preganjajo vsakogar, ki hoče živeti svoje lastno življenje in ki se jim neče pokoriti. Z osebnimi gonjmi, s sumničenji, z denunciacijami se bore proti svojim nasprotnikom, če pa je vlada v njihovih rokah, potem sežejo tudi po nasilju. Preganjajo uradnike, če ne trobijo v njihov rog in brez pardona ločijo redbine, če zahteva te njih partizanstvo. Zakaj ne sme imeti nihče besede poleg njih in veljati mora samo njih volja.

Ne zato, ker bi bili prepričani o pravilnosti lastne teze, temveč ker zahteva to njih pohlep po moči, brez katere ne bi mogli pljačkati ljudi. Kamer stopi njih noga, tam ne ozeleni več njiva, kakor bi jo obiskale kobilice. Težke izkušnje ima v tem oziru naša javnost, toda menda še premajhne, ker je še vedno dosti ljudi, ki se ne sramujejo biti biriči v službi teh partizanskih fanatikov.

Ti fanatiki nam razjedajo vse naše življenje. Vsako leto nam uničijo po en

Včerajšnja seja delegatov je bila brezuspešna.

Beograd, 16. okt. Sinoči so se sestali delegati ene in druge stranke na konferenčanju v posebni sobi v predsedstvu vlade. Na tem sestanku ni moglo priti do sporazuma. Toda noben delegat pri izhodu ni hotel dati nobene izjave, razen Trifunovića, ki je rekel: »Vse je ostalo za jutri«. Radikalni delegati so se razšli domov, radičevski pa so odšli v HSS klub, da tam referirajo Štefanu Radiću.

Ko je Uzunović odhajal iz predsedništva vlade, so ga takoj obkrožili novinarji in ga prosili za informacije. Uzunović se je izgovarjal, da sam ne ve nič in da se čudi, zakaj so se delegati razšli. Uzunović je povedal, da so bili izbrani z vsake strani po trije delegatje, ki naj bi izravnavali spor. Od radikalov so bili to: Miša Trifunović, dr. Srškić in Milan Simonić, od strani radičevcev pa njihovi ministri. Uzunović je dalje rekel: »Meni so povedali samo to, da se niso zedinili in da je ostalo vse za jutri. Več vam ne morem povedati. Kako bo jutri, boste pa že videli.«

Na vprašanje, v čem obstoji nesporazum, Uzunović ni dal nobenega odgovora, temveč je hitro odšel v avtomobil.

SEJA MINISTRskega SVETA PRED ODLOČITVJO.

Beograd, 16. okt. Včeraj popoldne ob 5. se je začela seja ministrskega sveta. Prisotni so bili vsi ministri. Okrog pol 6. je zapustil sejo dr. Krajač, ki pa ni hotel dati nobenih informacij. Takoj so se radi tega raznesle verzije, da je dr. Krajač zapustil sejo, ker mu je bilo sporočeno, da on odpade iz vsake kombinacije za bodočo vlado.

Na seji ministrskega sveta bi se imelo doseči definitivno soglasje glede sestave

nove vlade ter bi imel ukaz o postavitvi vlade — kakor trde politični krogi — iziti danes.

Ob istem času se je vršila tudi seja Hrvatskega seljaškega kluba, ki se je udeležil Štefan Radić. Ta seja je bila istotako posvečena proučevanju situacije. Iz kluba HSS je bilo sporočeno, da odpotuje Štefan Radić ob 7.20 v Zagreb.

O sedanjem položaju in o vseh momentih, ki so z njimi v zvezi, so razpravljali tudi v klubu SLS. Klub SLS je sedaj v stanju opazovalca. Do kakšnega službenega stika med Uzunovićem in med katerimkoli klubskim predsednikom sedaj še ni prišlo.

RADIKALNI POGOJI.

Beograd, 16. oktobra. O komunističnih pogajanjih se strank ni bilo moglo izvesti prav nobenih podrobnosti, ker so se zastopniki obeh vladnih skupin domenili, da sploh ne dajo nobenega obvestila o vsebini komunističnih, predno se ti ne predlože kralju. Navzlic temu se je doznalo, da se radikalni komunisti končuje s pogojem: »Današnja vlada naj se obnovi, toda ona mora delati na razširjenju današnje kombinacije.«

Radićev komunisti pa ne vsebuje takega pogoja. — Bistvena razlika med obeh komunističnih pogojem obstoji v opisu zagrebškega incidenta in v pojasnilu, ki ga Radić ni hotel sprejeti!

UZUNOVIĆ ZAPROSI DANES ZA SPREJEM OSTAVKE.

Beograd, 16. oktobra. Uzunović bi bil imel sinoči po odhodu iz predsedništva vlade odnesti kralju oba komunistična in ga zaprositi, da sprejme ostavko, ker pa je kralj odšel v Detinje, je Uzunović ta opravke odgodil na danes dopoldne.

Radikalna organizacija v Nišu predlagala izključitev Uzunovića iz stranke.

Beograd, 16. oktobra. Vsi politični krogi so sinoči po razbitju pogajanj opozarjali, da se nobena situacija ni bila tako neodločena in da se še nobena ni razvijala s tolikimi preokreti kakor sedanja. Včeraj dopoldne, ko se je sestal ministrski svet, se je zdelo vsem gotovo, da bodo še ta večer izglajena vsa nesoglasja in da bo vlada RR takej obnovljena. Vlada sama naj bi bila ostala nespremenjena in bi imela sama izvesti vse potrebno za razširjenje vladne koalicije.

Sinočnjega preokreta pa nikakor ni bilo mogoče razložiti. Kakor pa se doznava iz dobro poučenih radikalnih krogov, je Uzunović v negotovem zato, ker od HSS ni mogel dobiti elementov za svoj prestiž, ki mu je potreben pred veliko akcijo, kakor je pripravljajo Pašićevi radikali. Poleg tega je še eno dejstvo, kakor se čuje iz poslanskih vrst radikalne stranke:

Te dni je bila v Nišu, t. j. v volilnem okrožju g. Uzunovića, okrožna konferenca radikalne stranke. Ta konferenca se je

denarni zavod, vsako leto nam ustvari novo razprtijo, vsako leto z novim strupom oslabe naš narodni organizem, pa še vedno jih prenaša naša javnost in celo naša inteligenca.

Ampak čas je, da se ta neverjetna trezbriznost neha in čas je, da zlasti inteligenca spozna, da s temi modernimi inkvizitorji ni kompromisa. Te fanatike je treba vreči, javnost oprositi od njihovega fanatizma in pričeti življenje, ki je dostojno državljanov.

Ni sicer lahek boj s temi modernimi inkvizitorji, toda niti primeroma tako težaven, kakor je bil s srednjeveškimi. In vendar so biti ti vrženi ob tla in zato morajo biti tudi sedanji.

Besedo pa ima inteligenca, če je vredna dobrin, ki so jih pridobili oni, ki so vrgli fanatike, pa naj so ti mučili ljudi zaradi nacije, cerkve ali pa krivega svobodomiselstva.

današnjega dopoldneva, ko se sestane radikalni poslanski klub. Takrat se bodo izvedele tudi vse podrobnosti o sklepih v Nišu.

SAMO ZA BESEDILO KOMUNISTEJEV GRE.

Beograd, 16. oktobra. Ob pol 8. zvečer po konferenci v klubu se je Štefan Radić napotil v predsedništvo vlade. Ob tej priliki je Radić stvar pojasnil takole:

Vladni komunisti je težak akt, ker se ni sprejeta ostavka vlade. Vlada se postavlja na stališče, da je podala ostavko, toda ostavke v resnici ni. Vlada tako samo presumira, da je ostavka sprejeta. — Sedaj sem delal na stilizaciji komunistične. To je akt, s katerim naj se razloži, zakaj ni krize. Treba je vedeti vse, kar je bilo, in stvar pojasniti tako, da bo javnost poučena. — Gre za stilizacijo komunistične. Toda dokler ostavka ni sprejeta, je vse brezpredmetno. Komunisti je akt, ki ga mora celokupna vlada sprejeti. — Uzunović mi je dopoldne rekel, da mora po njegovem priti v komuniké vse, kar mi je on rekel, samo da tem še doda glavo in rep. — Sicer pa mora stvar izteči tako, kakor da sploh ni bilo ostavke. Treba je napraviti apel na vse ljudi v stranki, v parlamentu in v vladi. Komunisti se bo stiliziral tako, da bo resen akt. Vreči se morajo iz njega vsa nesoglasja. Sporazumeti se je prav lahko, samo če kdo tega ne more. Po ravni poti iti zna vsako budalo. Sporazum se ni utrla cesta, toda vodi k rešitvi.

Zatem je Radić odšel v predsedstvo vlade. Pred vstopom v predsedstvo so ga zopet srečali novinarji in mu postavili razna vprašanja, kakor: »Ali se bo koalicijska obnovila?« Nato je Radić odgovoril: »Mislim, da se bo.« — »Kakšno nesporazumljenje je bilo zdaj?« »Nobenega ni bilo. Mislim, da je boljši sporazum, kakor nesporazum.«

Ob 7.45 sta Štefan in Pavle Radić odhajala iz kabineta predsedništva vlade in sta bila precej nerazpoložena. Na vprašanje novinarjev, ali gresta še ta večer na dvor, sta odgovorila, da ne in sta potem odšla. Misli se, da je kriza poslabšana.

NOVE IZJAVE ST. RADIĆA.

Beograd, 16. okt. Seja HS kluba se je končala ob 9. zvečer. Pri odhodu iz kluba je Štefan Radić izjavil: »Nič novega nimam povedati. Preostajate dve stališči glede komunistične. Uzunović je rekel, da bo predlagal kralju, naj sprejme ostavko. Jaz ostanem v Beogradu vse dotlej, dokler se ne bodo vse te stvari rešile!«

Na vprašanje, ali se bo vršil shod v Ludbregu, je Radić odgovoril: »Shod v Ludbregu se bo na vsak način vršil in sicer v nedeljo.«

Glede incidenta z Majkićem (ki je Radić prav po rovtarsko opozval), je Radić rekel: »To je bil navaden izpad. Navzočih je bilo še 10 drugih radikalnih poslancev, ki so se nakuadno opravičili.« Avgust Košutić je k temu dodal: »Majkić sploh ne more napraviti incidenta.«

Vprašali so Radića dalje, ali more kaj povedati v vprašanju obeh različnih komunističnih. On je odgovoril: »Jaz o tem ne morem nič reči, dokler Nj. Vel. kralj ne sprejme obeh komunističnih in ne bo o njih poučen. Jutri ob 9. imamo klubsko sejo. Če doznani, da je kralj do tistega časa poučen o komunističnih, pa jih boste lahko dobili.« — Nato se je Radić odpeljal domov.

Spectator:

„Konsolidacija.“

Slika, ki jo gledamo z dneva v dan, je žalostna in nas navdaja z bojznijo za bodočnost. Imamo nepregledno vrsto političarjev, špekulantov, intrigantov in laktirjev, nikjer pa ne vidimo — državnika, človeka, ki bi umel z energično roko (energija, ni istovetna z nasiljem) podrediti ustroj parlamentarizma našim zakonodajnim potrebam. — Voditelji strank se odevajo, kadar gre v kaki delikatni zadevi za njih osebno reputacijo, v plašč strankine anonimnosti in mislijo, da so sprejeli svoje mandate edinole v svrno medsebojnega izpodrivanja. — Smelo trdim, da v naši kraljevini še ni nobena vlada padla iz načelnih, zakonodajnih razlogov. Vedno in ob vsaki se pojavljajo priliki, ki so bila merodajna osebna razpoloženja, čisto partizanski oziri in zakulisno spletkarenje. Javnost izvleče toliko, kolikor se zdi političnim močtem potrebno. Nesposobna žurnalistika prestolnice pa daje osebnim konfliktom ministrov in prominentnejših poslancev toliko prostora v tisku, da se — naravno — ne more baviti s socialnimi in ekonomskimi vprašanji. »Politična« časopisja in »politična« žurnalistika si intimno slišata roke in tako pilajo ubogo javnost s čisto irrelevantnimi podatki, kedar in ob kateri uri je posetil minister X. ministra Y. in dali mu funkcijonira prebava. Objavljajo se bizantinske izjave partijskih mamelukov, izjave, ki ne povedo ničesar in o katerih dobiš neposredni vtis, da so bile lansirane samo za to, da se politično nezrela javnost odvrne od bistvene stvari tega ali onega dnevnega vprašanja.

Vsa znamenja kažejo, da sedanja skupščina ne bo osrečila naroda niti z eno samo reformo. Za kulisami se že govori o volivnem mandatu in v Vitanju je bilo napovedano, da se bo število kmetov-poslancev v novi skupščini povečalo. To pomeni z drugimi besedami, da se bo parlamentarna mašina še bolj poenostavila — v nekem smislu besede namreč. Nisem nasprotnik kmetkega stanu, toda politično-kritičen mrtilec dogodkov bo moral priznati, da se zakonodajne

csnove v novi državni tvorbi ne morejo polagati s parlamentom, ki je po samovolji vladohlepnih strankarskih voditeljev sestavljen večinoma iz napol nepismenih rekrutov parlamentarizma. Kmetška demokracija je ideal, čegar uresničenje bi bilo mogoče le tedaj, če bi se voditelji strank cedili same nesebičnosti in če bi tekmovali v tem, kako osvoboditi seljaka kulturno, ekonomsko in socialno. Pogoj kmetške demokracije je razen tega, da jo gradijo izobraženi kmetje, ne pa sicer vsega spoštovanja vredni seljaki, katerih obzorje ne sega mnogo preko vaškega zvonika ali pa kvečjemu preko okrajne meje.

Centralni problem sanacije našega političnega in zakonodajnega stanja je v tem, da veljavi vsilijo svojim strankam ob priliki postavljanja kandidatur kvalitativno odgovarjajoče mandatarje. Čista seljaška demokracija v smislu g. Radičevega in prav tako g. Pašića je nonsens, je rak-rana naše demokracije. To je mogoče v Skandinaviji, kjer imajo visoko izobraženega kmeta (celo fakultetno), ne pa pri nas. Nikdo pa naj ne misli, da zagovarjam diplome in spričevale. Kar zagovarjam, je naravni intelekt.

Poslanec, ki bo znal varovati demokracijo pred poizkusi diktature, mora biti harmonično oblikovan. Poznat mora najprimitivnejše norme nacionalne ekonomije in sociologije, ker marširata ti dve vеди pred državno-pravnimi teorijami.

»Konsolidacija«, kakršno nam slikajo, nas ne more nikdar zadovoljiti. Najprej je treba izvesti ustavne določbe. V oblastnih skupščinah naj se daje kmetu in delavcu nazorni nauk parlamentarizma. Tam se bodo odbili talenti za centralni parlament. Druge poti k izboljšanju razmer pa ni. Selekcija, izbira najinteligentnejših: to je sedaj vprašanje. Če bodo pa voditelji strank vztrajali pri tem, da se trenutno stanje spremeni v definitivni red naše demokracije, tedaj si morajo biti tudi na jasnem, da so dobro pripravili široko cesto, po kateri bo pridrvel režim »jake ruke«.

O prosvetnih prilikah v mariborski oblasti

Prosvetne prilike zlasti na šolskem polju tudi v mariborski oblasti niso naravnost idealne, kakor menda niso nikjer v sedanjih časih in razmerah. Marsikaj bi bilo lahko drugače in boljše. Dobili smo vspešno na državnem ženskem učiteljskem, kljub temu, da je g. minister obljubil redukcijo ženskih učiteljskih in da si prosvetna uprava belila glavo, kam pojde z vsemi absolventkami. Menjava ravnateljev se je zgodila tik pred začetkom šolskega leta. Moško učiteljske je bilo nad mesec dni brez učitelja telovadbe, med tem, ko je imela realka kar dva.

Na osnovnih šolah je bilo prvi mesec mnogo razredov brez učitelja, med tem, ko jih je bilo tudi letos razmeroma še precej na razpoloženju, ali pa so abiturienti ali abiturientke še čakali doma na službo. Maribor ne se izgovarja na Beograd, Beograd pa zopet odločno zanika krivdo za take prilike. Kriva sta pa najbrže kolikor toliko oba. Glavni krivec je pa prav gotovo sedanji nad vse okorni in birokratični sistem v upravi. In dokler se ta ne poenostavi, toliko časa

je hitro in razmeram primerno uradovanje izključeno.

Kljub vsem tem in še raznim drugim nedostatkom pa se mora resnice in ljubo priznati, da se prosvetne prilike vsaj v splošnem razvijajo še dokaj zadovoljivo ter je opaziti izdaten napredek od prejšnjih let. Novinci so bili zadnja leta nameščeni šele v drugi polovici oktobra in celo novembra. Letos so bili vsi že sredi septembra pod streho. Le novinke so morale čakati nekaj dalje, bogzna po čigavi zaslugi.

S takozvanimi »persekucijami« in samim popravljenih »krivice« z novimi krivicami, kar se je bilo začelo pod prejšnjimi vladami in kar je šlo za časa vlade PP poselno v klasje, se je prenehalo, in tako teče naš sicer okoren prosvetni voz še dokaj mirno in brez večjih pretresljajev svojo pot naprej.

To pa seveda ni po vsi tistim ljudem, ki so imeli preje glavno in odločilno besedo pri prosvetni upravi ter so po svoji mili volji gospodarili tako, kakor so mislili, da je prav za njihovo stranko. Zato pa čitamo od časa

do časa v »Jutru« kako ogorčeno in pikro notico na prosvetno upravo v mariborski oblasti in na depolitizacijo šolstva. Pri vsaki najmanjši ali pa tudi samo dozdevni nepravilnosti jih prime sveto strankarsko ogorčenje in si dajo duška v »Jutru« pod plaščem objektivnosti in absolutne naklonjenosti do šole in učiteljskega.

Koliko pa sta njihova ogorčenost in ljubezen do učiteljskega vredni v resnici, si lahko napravi sodbo vsakdo sam, če le nekoliko pomisli na polpreteklo dobo, t. j. na tisti čas, ko so ti ljudje gospodarili po svoji mili volji na prosvetni upravi in je tajništvo SDS imelo nad vse važno besedo pri podelitvi mest ter je samo ponujalo dobra službena mesta seveda le svojim pristajšem.

Pa da govorimo konkretno. Poročevalec »Jutra« iz Maribora je ogorčen radi tega, ker je bilo učiteljske par mesecev brez delovadnega učitelja in so se izvršile nekatere osebne izpremembe na tem zavodu. To ogorčenje je docela na mestu in ga naj naslovijo na javno addresso. Vprašamo pa javno, kje je bil on s svojim ogorčenjem takrat, ko je bilo več srednješolskih zavodov brez učitelja srbohrvaščine skoro celo leto po zaslugi Pribečevičeve ere? Zakaj je takrat molčal v svoji veliki vnetosti do šole in učiteljske? Se li mu ni smilila mladina, ali pa smatra srbohrvaščino za manj važen predmet od telovadbe?

Ob tej priliki bi ga javno naprosili, da se prav podrobno in široko razpiše o vzrokih, ki so privedli za časa Radičevega ministriovanja, da je prišla posebna komisija iz Beograda v Maribor. Zakaj od takrat izvirajo vse te nerednosti in razne izpremembe. Slovenska javnost še sedaj ni prav na jasnem, kaj vse je našla ta komisija, ker je sicer zelo gostobesedni poročevalec »Jutra« takrat tedovratno molčal. Prav tako zanimivo bi bilo izvedeti nekaj več o razmerah, ki so svoj čas vladale na ženskem učiteljskem, da je zamogel Radič poročiti kralju z besedami: »Poneverjal se je denar in zlorabljala mladostna ženska čast.« Tudi takrat ni imel poročevalec najbolj informiranega slovenskega lista niti besedice o tem, dasi se je tedne in tedne govorilo in morda tudi pretiravalo marsikaj.

Vseh teh žalostnih poglavij — in še raznih drugih — bi danes niti ne omenjali več. Zakaj zgodilo se je takrat, ko je imela SDS v Sloveniji absolutno moč in je to moč neuvajeno izrabljala v svoje strankarske namene in proti svojim političnim nasprotnikom.

Če mislimo gospodje, da so vse krivice tiste dobe že pozabljene, se jako motijo. Ljudje niso še pozabili, da pa pridejo še po toliki dobi v javnost, so krivi tisti, ki iščejo na vse možne in nemožne načine prilike za izzivanje v javnosti. Za danes naj to zadostuje.

Politične vesti.

»Slovenec« je napisal na naš naslov tri polemične notice. Vse tri hočejo biti zelo dohodite, pa so le jezične. Zato bo tudi naš odgovor le kratek. Dejali smo, da je mesto SLS v vladi. In dejali, da bo pač SLS sama nosila posledice, če bo vztrajala pri svoji sedanjosti in neaktivni politiki. »Slovenec« pravi nato, da se točemo po zobeh. Gospoda, to ni niti več jezičnost, temveč polomija. — Pa še o kosmatih vesti. »Slovenec«, ki jo je hotel na vsak način naprtili nam, naj bo vendar tako prijazen in govori konkretno! Resnica pa je ta, da je »Jutra« opetovano že zagrozilo »Slovenec« in vselej z uspehom. In nato ga je tudi pohvalilo. Ali je to »flajscetel« ali ne? Nazadnje še par besed o neupornosti, ki jo je zagrešil »Slovenec« v svoji drugi beležki. Pravi namreč, da se zato, ker pišemo mi, nihče ne zmeni, da pa odmeva po vsej državi, če izpregovori SLS o gospodarski krizi. Ali bi hotel povedati »Slovenec« za koliko milijonov je sedaj gospodarska kriza manjša, ker je spregovorila SLS? S tem pa seveda ne rečemo, da se hočemo primerjati s SLS, temveč samo opozoriti na neumnost »Slovenec« primere. Sicer pa »Slovenec« čestitamo na samozadovoljstvu in da po 54. letih obstaja še ni mogel postati vodilen slovenski list.

— St. Radič v Beogradu. Novinarji so se peljali Radiču nasproti v Batanico. Radič je bil zelo dobre volje in jim dajal obširne informacije. Dejal je, da do razbitja koalicijske sigurnosti ne pride, ker bo storil vse, da se stvar mirno poravnava. Po njegovem mnenju se SLS stopila v vlado in je dobro, če vstopi. Slovenci hočejo biti zastopani v vladi. Sicer pa je St. Radič prepričan, da SLS v Sloveniji zelo nazaduje. Duhovniki pričenjajo vstopati v njegovo stranko, kar je posledica njegovega govora na Krškem polju. Na zadnje je dejal St. Radič, da o zagrebškem incidentu ni vredno govoriti, ker so ga samo drugi napihili. On je delal svoje medklice tako liho, da ga Čehi niti slišali niso. Glede interpelacije poslanca Angelinovića je dejal, da je to zelo smrdljiva stvar in zato da ni vredno o njej govoriti. Nova vlada bo sestavljena že danes.

— Italija ponuja Madjarski prosto luko na Reki. Kakor vse kaže, se bo jugoslovansko-madjarsko zblizanje končalo čisto drugače, kakor pa se je pričakovalo v Beogradu. Ponudbe našega zunanjega ministra, da naj Madjarska uporablja Split kot svojo izvozno luko je bila v Budimpešti sicer precej topla sprejeta, zato pa tem slabše v Italiji. In italijanska diplomacija je tudi takoj odgovorila s protukreptom in ponudila Madjarski prosto luko na Reki. Od naše ponudbe ima torej Madjarska brezdvomno korist, ker more izbirati med Reko in Splitom, ker je Reka Madjarski bližja, zato je zelo verjetno, da se bo Madjarska odločila za Reko in naša ponudba bo imela dejansko samo ta efekt, da bo dobila Madjarska od Italije velike koncesije. In mesto jugoslovansko-italijanskega zblizanja bomo doživeli utrditev italijansko-madjarskega prijateljstva. Res, diven uspeh naše zunanje politike!

— Bethlen demisijsiniral. Dve uri po končni razsodbi v procesu proti madjarskim falzifikatorjem je podal grof Bethlen demisijo celega kabineta. Državni upravitelj Horthy še ni povedal, če demisijo sprejme, temveč bo najprej zaslišal nekatere vodilne politike. Splošno pa se sodi, da bo s sestavo nove vlade zopet poverjen grof Bethlen, ki bo izvedel manjšo rekonstrukcijo vlade in sicer v tem smislu. Sedanji interministrijski vodja zunanjega ministrstva Valko, ki je obenem trgovinski minister, postane zunanji minister. Za trgovinskega ministra bo imenovan profesor na tehnični visoki šoli Max Hermann, za notranjega ministra pa sedanji predsednik parlamenta Szitovsky, ki velja kot liberal, seveda v madjarskem smislu. Sedanji notranji minister Rakovszki odstopi, oficijelno zaradi bolezni, dejansko pa vsled tega, ker se je njegovo ime imenovalo tudi v falzifikatorski aferi. — S to rekonstrukcijo vlade je falzifikatorska afera zaključena in grof Bethlen, veliki protektor falzifikatorjev, bo še nadalje zastopal pred kulturnimi vele-silami čast Madjarske.

— Nepričakovane težave čehoslovaške vlade. Ker tvori 24 slovaških poslancev jeziček na parlamentarni tehtnici, hočejo v položaj krepko izkoristiti. Tako so v zadnjem hipu postavili nove zahteve. Zahtevajo za sebe ministra za Slovaško, sklenitev konkordata z Rimom, opravičitev cerkvenega zemljišča in še eno ministrstvo. Kakor se sponoča ne namerava Švehla tem pretiranim zahtevam ustreči in si je že poiskal zaveznike in sicer v narodnih socialistih. Njihov vstop v vlado pa hočejo češki klerikaleci na vsak način preprečiti in zato je dosegel Šramek, da se pogajanja s Slovaki še niso razbila. — Na drugi strani pa se ponujajo Švehli tudi madjarski krščanski socialisti za gotove koncesije. Iz vsega tega sledi, da Švehla ne bo imel posebne težave pri dopolnitvi vlade in mu bo večina v parlamentu sigurno zajamčena.

— Angleški rudarski štrajk se postruje. Na zboru rudarskih delegatov je bilo s 450 tisoč 150 proti 184.336 glasovi sklenjeno da odpokličejo rudarji moštvo, ki je opravljalo varnostna dela v rudnikih. Sklep rudarjev, pa ne bo imel posebnih posledic, ker je od tega delavstva le deset odstotkov organiziranih. — Na mnogih krajih je prišlo že do krvavih pretepotov med stavkajočimi in delavskimi delavci. Vendar pa je povsod policija hitro vpostavila red.

IZ LJUBLJANE V LONDON.

Po dolgotrajnih predpripravih se končno zberemo v soboto, meglenega poletnega poldneva na kolodvoru. — Pred vozom tretjega razreda vidiš kopico ljudi, ki se živahno pomenujejo in sliška roke.

Pride čas odhoda! Otkna so polna odhajajočih in okrašenih z nageljni. Vlak zapiska in oddrda in le mahajoči robovi nas še vežejo z domačimi. Hitro se izgubi Ljubljana v megli in na daljni poti smo.

Prvi trenutek smo vsi nekoliko presenečeni, a kmalu se vzdamo in treba se je natančno spoznati z vso družbo. — Obiski iz enega kupeja v drugega, običajne fraze in evo vam jo celo družbo, ki obstoja iz 29 oseb, približno polovica enega in polovica drugega spola.

Brez vsakih posebnih neprilik prekoračimo mejo in ne dolgo na to se nam odpre pogled na lepo Jadransko morje. Ne moremo se načuditi lepemu vremenu in soncu, ki se lepo blišči v sinjem morju.

V Trstu smo. Treba je prestopiti v drug vlak. To je bil naš prvi prestop. Da bi mi tedaj vedeli, koliko jih bo treba še napraviti, bi nas gotovo zapustila dobra volja.

Morali bi videti te naše prestope. To so vam bili prvi junaški pohodi iz ene trdnjave v drugo. Vsi s prtljago obloženi, potnega obrazca sedimo čez par minut že v drugem vlaku, lepo vsak na svojem mestu.

Neudobni italijanski vagoni izpremenene nekoliko našo dobro voljo. Saj jo imajo zato tem večjo našo sopotniki, ki ves čas poti »prepevajo« po svoje.

S solničnim zahodom pridemo v Mestre in bližajoče se Benetke nas spravijo po koncu. Počasi zapelje vlak v prostorno postrojo in izstopimo. Takoj nas obsujejo to-

mači — nam jih ni bilo treba — in ko eden vidi, da govorimo slovenski, se prav jedrnato in značilno odreže:

»H... saj znam tud' jest slovenski! Pr-mej... sej sm bla tud' jest u Lubiana.«

No, pa kljub temu zna slovenski.

Iz kolodvora skoro ni bilo mogoče priti na prosto. Cela kopica agentov agitira za razne hotele v vseh mogočih jezikih. Pa tudi to težko premagamo in že se zbijemo po Canal Grande. Neki prijazni domačin nam razloži vse znamenitejše stavbe.

Markov trg! Izstopimo. Vse v številnih lučih, Benetkanke ognjene s šali se sprehajajo ob zvokih mestne godbe.

Tu srečamo tudi prvega znanca domačina, profesorja iz srednje šole. Mnogoteri znanci naše družbe ga obsujejo, a le za kratek čas, ker treba oditi proti kolodvoru. Spišemo se prve razglednice domov in sedemo v vlak na rezervirane prostore. Kupimo si še blazine, da bomo lažje spali in Benetke so za nami.

Le malo časa sedimo na široko. Že na prvi postaji se vsuje toliko najrazličnejših ljudi v vagon, da vlak sam ni vedel, kam z njimi. Ta žvižga, drugi poje, nih nam ne pomagajo naše blazine, spati ni mogoče. Na vsaki postaji iščemo le piščo, da si pogasimo našo žejo.

Tako pridemo, trudni od »spanja«, navsezgodaj v Milan. Da, res navsezgodaj, ker do osme ure ne dobiš kave prav nikjer. Umijemo se kar na glavnem trgu — kaj zato — in čakamo, da odprejo kavarne. Nato pa po mestu!

Seveda je prva naša pol v stolnico. Res veličastno poslopje, tako po zunanosti ko po notranjosti. Z vsemi ostalimi cerkvami gotoskega sloga, ki smo jih pozneje videli, se

nikakor ne da primerjati. Res je veličastna Notre Dame v Parizu, veličastna je Westminster Abate v Londonu, a ta prekaša obe. Ti stolpi in stolpci so tako precizno napravljeni, kot bi bili iz lesa izrezljani. Pozna se ji, da so jo delali celih petsto let.

Ostalo mesto, kolikor si ga je bilo mogoče ogledati v teh par urah, ga pregledamo površno s taksiji. Na splošno je mesto precej različno od ostalih italijanskih mest in to zlasti, kar se tiče snage.

Se ni prav poldne, ko smo že vsi otovorjeni s prtljago in kmalu nato nas vlak pelje dalje proti zapadu. V par urah smo v Torinu in seveda je treba tudi tu prestopiti.

Mehko sedimo v vozovih drugega razreda in novost za nas je tudi da nas pelje električna železnica. Nikjer ne vidiš ničesar črnega dima in brez skrbi lahko gledaš skozi okno.

Proga se vedno bolj in bolj vzdiguje, visoke gore, pokrite s snegom, se skoro navpično dvigujejo pred nami in na postajah se že kažejo francoska imena. Še moseniški predor in že smo na francoskih tleh.

V Modane moramo vsi izstopiti in oditi na carinsko revizijo, ki pa poteče brez vsake nepravilnosti. Pač pa nas hočejo vse zdravniško preiskati, češ, da prihajamo z Balkana, torej iz bližine Carigrada, kjer razsaja — azijska kuga. No, pa od te svoje namere kmalu odnehalo in čez uro že zopet sedimo v vlaku pripravljeni.

Na razpolago nam dajo cel voz in večina zleknje svoje trudne ude po klopek, toda ne za dolgo časa.

V Chambery nam naznanijo, da je treba prestopiti. Na pol v spanju, na pol oblečeni prenesemo svojo prtljago v nov vlak, kjer nam odkažejo komaj tri kupeje.

Tu sem se tudi prvič poizkusil s svojo francosčino, kakor smo se jo učili v šoli. Lepo, v izbranih besedah povprašam spovednika, koliko časa stojimo na kolodvoru in ta mi v moje začudenje odgovori, da ne razume angleški. Ta je pa lepa, sem si mislil, a pozneje sem se kmalu privadil ti njih francosčini.

Ko napoči dan, smo že blizu Pariza. Vedno tik ob Seni gremo. Na obeh straneh so krasni vrtovi in vile in čez malo časa smo v tem svetovnem mestu.

Na kolodvoru nas sprejmejo naši znanci, stopimo v automobile in se odpravimo v hotel. Ko se dobobra umijemo, najemo in odpotujemo, nas naši pariški prijatelji popeljejo po mestu.

Kako se človeku čudno zdaj, ko pride prvič iz naše Ljubljane v tako mesto. Ta velikanški avtomobilni promet, temu se človek kar privaditi ne more.

Tako nam mine dopoldne, popoldne in pri de večer; še malo si ogledamo pariško nočno vrvenje in nato pa spat, da bomo sveži za jutrajšjo pot.

Naslednje jutro nas vlak popelje v Boulogne sur Mer. Nosači nam direktno izražajo prtljago iz rok, oni opravijo tudi vso zadevo s carino in vso našo prtljago dobimo že zmčnato na kup na ladji.

Komaj vstopimo na ladjo, se že začne ta naprej pomikati in pri tem opazimo veselo dejstvo, da se vozimo že pod angleško zastavo, smo torej blizu našega cilja. Še dobro ne izgubimo izpred oči francoske obale, že opazimo angleško in po dveurni vožnji smo v Doweru. Hitro opravimo običajne mejne formalnosti, sedemo v vlak in odhitimo proti Londonu. (Dalje prih.)

Ali je Nemčija republikanska?

Te dni je sklepal pruski državni zbor o odškodnini, ki jo ima Prusija izplačati Hohenzollerjem. Pruski državni zbor je moral o tem sklepati, ker glasovanje o brezodškodninski zapletbi premoženj bivših knezov ni dalo zaželenega rezultata in bi sicer o vsem vprašanju sklenilo sodišče, ki je pa popolnoma na strani Hohenzollerjev.

V pruskem državnem zboru imajo večino republikanci in socialni demokrati imajo v svojih rokah najuplivišje ministrstvo — notranje. Zato se je pričakovalo, da bo pruski državni zbor znatno reduciriral pravice Hohenzollerjev ter vsaj v gotovi meri ustregel širokim plaštem naroda, ki se pač ne morejo ogrevati za to, da bi Hohenzollerji dobili za svoje ponašanje med svetovno vojno in za vse nesreče, ki so jo napravili Nemčiji, še kraljevsko nagrado. Toda kljub vsemu pričakovanju se je to zgodilo.

Pruski finančni minister Hoepfer-Aeschoff je predložil načrt, po katerem dobe Hohenzollerji celo vrsto gradov, okoli 250.000 jutrov zemlje in gozda in končno še odškodnino v znesku 15 milijonov zlatih mark, plačljivih v treh obrokih. Zadnji obrok je marca meseca leta 1927. Poleg tega dobe Hohenzollerji še grad Homburg pri Frankfurtu ob Meni, za slučaj, da bi se hotel nemški cesar stalno naseliti v Nemčiji. Pruska država dobi le nekaj gradov, razna gledališča in pa zbirke umetnin. Treba priznati, da je bila Prusija do svojega kralja naravnost kraljevsko darežljiva.

Francija je svoje dni zahtevala, da se naj posestva nemških knezov zaplenijo v korist reparacij. Ta predlog pa je bil od Nemcev gladko odbit in danes je stvar tako urejena, da dobi povzročitelj sve-

lovne vojne skoraj vse premoženje nazaj, dočim si lahko Francozi svoja razdejana poslopja sami zgradijo, kajti tudi od reparacij dobe drugi več ko Francozi, ki se morajo poleg tega sedaj boriti, da vzdrže frank.

Odškodnina, ki jo plača nemški narod Hohenzollerjem je končno interna nemška stvar in če so nemški davkoplačevalci zadovoljni, da žive na njih račun Hohenzollerji, nimamo vzroka mi se radi tega razburjati. Stvar pa je važna tudi za nas, ker dokazuje benevolenca nemškega naroda do Hohenzollerjev, da je republikansko mišljenje v Nemčiji silno na slabih nogah in da je Nemčija prav tako monarhistična kot tedaj, ko je povzročila svetovno vojno.

Če pa je ostalo mišljenje Nemčije v resnici neizpremenjeno, potem pa tudi ne drže vse one nade, ki jih stavijo pacifisti v demokratično Nemčijo. Kaj pomena Locarnski sporazum, kaj sestanke v Thoryju, če pa ni bila Nemčija pri teh sestankih s srcem, temveč samo s hladnim razumom. In kako naj na drugi strani francoski demokrati predro v Franciji z mislijo zblizanja z Nemčijo, če pa imajo njih nasprotniki vedno nove dokaze, da revanšna misel v Nemčiji ni umrla.

Nemčija mora zato dokazati, da je res izpremenila svoje mišljenje, da je postala res demokratična država in da ne razčuna s povratkom Wilhelma in Hohenzollerjev na vladno. Odškodnina, ki jo daje bivši vladarski rodbini pruski državni zbor, govori o nasprotnem in zato je dvakrat nujno, da je demokracija pozorna, dokler ne dobi trdnih dokazov, da je med nemškim narodom revanšna misel pokopana.

Program češkoslovaške vlade.

Otvoritev parlamentarnega zasedanja.

V četrtek, dne 14. t. m. se je po trimesečnem odmoru zopet sestel češkoslovaški parlament. Otvoritev se je pričakovala z napetostjo, ker se je vedelo, da bo ob tej podan program nove vlade.

Pri otvoritvi se je opazilo, da je iz narodno socialistične stranke izključen poslanec Stribirny popolnoma osamljen in izoliran.

Ko so stopili novi ministri v dvorano, so pričeli komunisti ironično klicati: »Nemci v vladi, dr. Kramář v revoluciji!« Ko so se prečitala imena nemških ministrov, je neki komunist napravil opazko: »Bíhl behmisch, bíhl deutsch!« Opazka je vzbudila mnogo veselosti. Socialisti so se vzdružili vsakega medklica. Stribirny je kmalu zapustil dvorano. Pri odhodu so mu klicali komunisti: »Tempi passati!«

Po končanih otvoritvenih formalitetah je prečital ministrski predsednik Švehla

vladno deklaracijo,

ki zatrjuje, da bo nova vlada obdržala osnovo v decembru lanskega leta objavljenega programa. Vzdržala bo kontinuiteto državnega razvoja, tako, da bodo državljani zaupali programu vlade. Najbližje naloge vlade so sprejem državnega proračuna za l. 1927, davčna reforma, zakon o državni obrambi, odprava volilne pravice vojakov in žandarmerije ter zakon o pospeševanju gradenj. Sedanja vlada je parlamentarna vlada ter bo po-

zdravljala vsako zdravo inicijativo za stvarno in pozitivno kritiko. Za izvršitev vseh vladnih nalog sta neobhodno potrebna mir in red. Stranke, ki so se sestale letošnjo pomlad na gotovem programu, je vodilo stremljenje, da dajo parlamentu delovno zmožnost. Ta razvoj je vodil do sedanje vlade. Sprememba pomenja razširitev politične baze našega parlamenta in s tem tudi novo etapo v razvoju naše države.

Viden znak naše poštene odločenosti, da dosežemo stabilizacijo notranjih, kakor tudi zunanjih razmer in da se ne bomo obotavljali niti pred rešitvijo najtežjih problemov je naše skupno gospodarstvo, pri katerem sodelujejo vse plasti naših državljanov brez ozira na narodnost, vero ali socialni razred. V naši državi, ki je klasičen primer ozkih stikov različnih kultur, nastopamo danes skupno delo, da ustvarimo harmonično medsebojno življenje v mejah naše države in njene velike zgodovinske misije v Srednji Evropi.

Desetletja so poskušali ustvariti boljši način skupnega življenja. Danes, hvala zmagi demokratične misli, se moremo v svoji državi brez tuje patronance pogajati kot enaki z enakimi. Vemo, da različnost kultur ne izginje. Za kar pa gre sedaj in o čemur smo prepričani je, da izboljšamo način reševanja in odstranjenja medsebojnih sporov in razlik.

kakem čebelnjaku do pol tretje ure. Takrat pa naenkrat vse utihnilo. Doli v »gledališču« je začela predstava.

Tik pred začetek predstave prilomasti župnik na oder. Pod pazduho debel in masten rokopis, v roki velik zvon, s katerim maha sem ter tje po zraku, da te od silnega zvonenja bole ušesa. Zdelo se mi je, da sem za kulisami kakagega potujočega teatra, župnik pa da je direktor ali režiser. In zares je njegov obraz dobil čisto drug izraz. Prejšnja dobrodušnost je izginila in pokazala se je konfuzna razburjenost, nemiren pogled in oster, trd glas. Igralci so stopili za kulise, župnik je izginil v suflersko luknjo, za odrom je zahrčel harmonij in zbor mladenk je zapel pobožno pesem.

Stopil sem v gledališče med publiko. Vsi sedeli so bili zasedeni, mnogo gledavcev je stalo ob strani. Vseh pa je bilo gotovo čez 1200. Večinoma kmetje iz bližnjih vasi. Pa tudi gosposkih ljudi sem opazil dosti. Vsi so napeto poslušali, le Judežu Iškarijotu so se tuintam smejali, če je kakšno mastno povedal in se je pri tem komično nakrmžil. Igralec, ki igra Judežo, rad pretirava. O predstavi sami je treba reči, da je na vsak način dobra. Kostimi so zelo lepi, skupine naravne, nekateri posamezniki so pa naravnost izborni. Škoda le, da maske niso boljše. Predvsem je treba pohvaliti Marijo, Kristusa, Judežu, Magdaleno (prekrasni lasje!) nad vse pa Jakoba apostola (edina prirodna ma-

Ille koncu svojega govora je minister Švehla naglašal, da pomenja nova vlada jamstvo za demokracijo in za mirno sožitje z Nemci v Češkoslovaški republiki.

Finančni minister dr. Engliš poda nato poročilo v

proračunu za leto 1927,

za katerega je karakteristično, da popolnoma loči državno upravo od gospodarskih obratov. Dasiiravno se bo uporabil prebitok državnih obratov za investicije in čeprav se bo dalo državnim železnicam 20 odstotkov prometnega davka kot doplačilo, vendar izkazuje proračun 20 milijonov kron aktive. Novi izdatki (plačilni sistem, prirastek šolskih izdatkov) znašajo vsoto 800 milijonov kron. Odpade pa davok na premog ter nekateri drugi davki, katerih odbitek znaša približno 100 milijonov kron. Državni dolg znaša 35 milijard kron.

Dobiček obratov znaša 1150 milijonov kron, všteti so dohodki iz tobačnega monopola in državne loterije. Carine se računajo na milijardo kron, druge takse pa na 1600 milijonov kron. Ostane še šest milijard, ki se pokrijejo z davki.

Obrestna mera se zniža.

Dr. Engliš je mnenja, da bodoče leto ne bo ugodno v gospodarskem oziru. Zunanja trgovina pada, brezposelnost se veča. Glede obrestne mere je na programu takoj za prve dni njeno znižanje. Nasledno leto se bo prešlo k radikalni konsolidaciji denarnega prometa. Tečaj državnih papirjev je višji kot lansko leto. Industrija se mora ekonomizirati in koncentrirati v večjem slogu. Rešitev ne obstoji v inozemskem kapitalu. Minister dr. Engliš je zaključil: »Popolnoma zaupam bodočnosti!«

Volitve novega predsednika senata.

Po otvoritvi senata so vladne stranke, kakor tudi narodni demokrati ter češkoslovaški klerikalci zahtevali nove volitve predsednika. Volitve bodo 20. t. m. Sedanjí predsednik je vodja narodnih socialistov Klofač.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 16. oktobra: »Joy«, premiera. Red B. Nedelja, 17. oktobra: »Doktor Knock ali Triumf medicine«, komedija. Izven. Ponedeljek, 18. oktobra: »Skopuh«, komedija. Red E.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota, 16. oktobra: »Grofica Marica«, Red D. Nedelja 17. oktobra: »Tannhäuser«, Izven. Ponedeljek 18. oktobra zaprto.

Premiera Galworthyjeve igre »Joy«. Oporzajmo na premiero, ki bo v ljubljanski dramí v soboto, dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer. Vprizori se privrkat Galsworthyjeva igra »Joy«, kjer nam znani angleški avtor s človekoljubno ironijo slika skupino ljudi, ki jih vežejo in razdružujejo intimni rodbinski odnosi. V osredju je konflikt med materjo in hčerko zaradi materinega ljubečnega, ki se med obe vrine. Ljubezen pa pokaže mater in hčer pravo, vsaki svojo pot. Naslovno vlogo igra ga. Šaričeva. V glavnih vlogah sodelujejo gg. Marija Vera, Medvedova, Levar, Rogoz, Jan. Režira g. M. Pugelj.

»Grofica Marica« za abonente reda D. Danes zvečer se poje v običajni zasedbi »Grofica Marica« za abonente reda D.

Nedelja v Narodnem gledališču v Ljubljani. V nedeljo, dne 17. t. m. vprizori drama velezabavno satirično komedijo »Dr. Knock ali Triumf medicine« z g. Rogozom v glavni vlogi. Ta komedija je pri vseh svojih dosežanjih vprizoritvah izborna zabavala občini-

stvo. — V operi pa se poje zvečer ob pol osmih Wagnerjeva opera »Tannhäuser« v sledeči zasedbi: glavno naslovno vlogo poje režiser g. Zdenko Knittl, Hermana g. Peletto, njegovo nečakinja Elizabeta gđna Zaludova. V vlogi Vener nastopi privrkat na našem odru odlična pevka ga Thierry-Kavénikova, pastirčka pa poje ga. Ribičeva. Vitezi in pevi poleg Tannhäuserja so gg. Holodkov, Kovač, Janko, Mohorič in Zupan. Obe predstavi se vršila kot izvenpredstavi. Vstopnice pri dnevni blagajni v operi.

Koncert »Ljubljanskega Zvona«. V ponedeljek, dne 18. t. m. se vrši v frančiškanski cerkvi cerkveni koncert pevskega zbora »Ljubljanskega Zvona« v počastitev spomina umrlega starostu slovenskih skladateljev ter najbolj popularnega svetnega in cerkvenega komponista Antona Foersterja. Koncertni spored izvajajo ravnatelj Stanko Premrl (orgle), gđ. Špelca Ramšakova (sopran solo), celotni pevski zbor »Ljubljanskega Zvona« in pa orkester orkestralnega društva Glasbene Matice ljubljanske. Vsi pod vodstvom neumorno delavnega zborovodje Zvonšev g. Zorko Prelovca. Spored sam obsega tri skladbe Foersterjeve in pa razne orgelske komade, ki so po večini delo znamenitega skladatelja Arigo Boito. Spored. Anton Foerster in sodelujoči, predvsem pa aglini Zvonaši zaslužijo vso našo pozornost ter obilen poset tega cerkvenega koncerta. Pripominjamo, da je vstopnice vseh vrst in cen še dovolj na razpolago v Matični knjižnici na Kongresnem trgu. Cene so nižje kot običajno koncertne.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARI-BORU.

Repertoar:

Sobota, 16. oktobra ob 20. uri: »Veronika Deseniška«. Premijera. Otvoritvena predstava.

Nedeljo, 17. oktobra ob 20. uri: »Morala«. Premijera.

Ponedeljek, 18. oktobra. Zaprto.

Izpred sodišča.

»Jutro« obsojeno, ker ni priobčilo popravkov.

Včeraj, dne 15. t. m. se je vršila razprava o tožbi min. Pucelja proti »Jutru« oziroma njegovemu odgovornemu uredniku Franu Pucu, radi prestopka zakona o tisku, ker ni hotelo »Jutro« priobčiti popravka, ki mu ga je min. Pucelj poslal.

Tiskovnemu senatu predseduje v. s. s. Mladič, obtoženec branitelj je dr. Knaflič, zastopnik min. Pucelja je dr. Marušič.

Dne 8. septembra t. l. je objavilo »Jutro« uvodni članek, v katerem trdi, da je minister Pucelj izjavil, da »nasprotniki SDS nimajo razloga pripustiti, da se volitve (se. v ljubljansko občino) vršijo, ker vedo, da bodo zmagali demokrati«. Minister Pucelj je poslal »Jutru« z ozirom na to besedilo popravek, v katerem ugotavlja, da ni nikdar dal take izjave, ki je gladko izmišljena. Nasprotno je prepričanja, da bo SDS pri teh volivah gladko propadla. Vsled tega odpadejo tudi vse konsekvence, katere izvaja »Jutro« iz te izmišljene izjave.

Popravka, ki ga je minister Pucelj podpisal in poslal »Jutru« preko pristojnega sodišča, »Jutro« ni priobčilo. S tem je podan prestopak zakona o tisku, čl. 29.

Obtožitelj predlaga, da se obtoženec kaznuje v smislu cit. člena na denarno globo in na priobčitev popravka.

Po plaidoyerju obeh odvetnikov je bil obtoženec obsojen na 500 Din kazni, na priobčitev popravka in na plačilo sodnih stroškov.

R. Pregarc:

PASIONSKE IGRE V KOPRIVNICI NA HRVAŠKEM.

Kmalu so začeli prihajati igralci in se pripravljati za predstavo. Obrednica, hodniki, pisarna in celo kuhinja v župnišču — vse se je pretvorilo v garderobe. Visoka župnikova postava se ziblje med to maso (okoli 120 igralcev je), pomaga in popravlja zdaj temu, zdaj onemu.

— Gospod župnik, gospod župnik, ih lepo prosim, nemrjem zakopčati, slišiš sv. Petra. — Čekaj, dojdí sim, bom ti ja pomagal, odgovarja župnik v zelo simpatični kajkavščini.

— Kaj se fort vrtiš kak svraka, se jezi Pilat na svelega Janeza, katerega šminka. — Ti Kristuš, hodi sim, bum tebe odmah zveziral, kliče Pilat, ki se med njimi najbolj razume na maskiranje.

— Velečasni, velečasni poglejte, ovi židovi mi je zel moje »opanke« (misli je sandale) kričel neki rimski vojak.

— No, no mir! je mehko miril župnik ter se obrnil k prišedšemu Iškarijotu.

— A gde si ti bil, da si zakasnil. Em je več dva sata, ne buš gotov do početka.

— Je, velečasni nis mogel doiti. Znaše slušba. Ali se nikaj ne bojte. Ja bum mam goštar. — Judežu Iškarijota igra namreč poštar.

Tako buči, šumi in ropota v župnišču kot v

ska), Kajfeža, Pilata, Janeza apostola itd. Vsi so brez razlike zelo pridni in lahko ponosni na svoj trud.

Zal, da delo samo ni dobro. Predvsem predolgo je. Pomislite: 9 dejanj in 30 slik! Traja pa od 2 in pol do 8 in pol zvečer, torej celih 6 ur. To je preveč. Utruja igralce in publiko. Tako sem opazil v začetku pri publiki dosti več napetosti kakor proti koncu, ko so začeli nekateri kaditi, piti, govoriti itd. To je samo ob sebi umevno, če pomislite, da za vseh 30 slik imate samo eno pavzo. Tu bi dober svet dosti pomagal. Še nekaj o delu samem. Tekst, ki ga igrajo v Koprivnici in ki je preveden iz nemškega, je precej slab. Opaža se, da ga je napisal neliterat in čisto enostavno sestavil po sv. pismu. Kristusova tragedija bi se dala izvrstno umetniško obdelati, če pride v roke človeku, ki je poklican za to. Ali se ne bi našel med hrvaškimi literati človek, ki bi našel za koprivniške igre spisal pasion? Gotovo bi bil boljši, kot je ta sedanjí, ki ga igrajo. Nemci imajo poleg dela, ki ga igra v Oberammergau, še neko drugo, ki ga je spisal Karl Weiser in ga namenil za protestantovske pasionske igre v Weimarju. To delo je izborno — umetniško in tehnično dovršeno. Do pasionske predstav v Weimarju pa žal še ni prišlo. Slišal sem, da se s to mislijo bavi mojster Max Reinhardt. Vsekakor bi za naše bilo potrebno, da se stvori boljše delo nego je sedanje — in krajše!

Ideja pasiona v Koprivnici in izvedba zasluzi torej vsako priznanje. Škoda le, da leži Koprivnica nekako vstran. Prvič je preblizu državne meje, drugič so slabe železniške zveze z Zagrebom in ostalimi kraji. Tudi bi bilo treba popraviti gledališče v formo amfiteatra, izboljšati reklamo, z eno besedo poskrbeti za boljši tujski promet. Župnik Pavunić je že večkrat prosil, da bi država kaj pripomogla, pa ni dobil nobenega odgovora. Seveda dokler je stvar v takem stanju ni računati na državno podporo, razen na eventualni popust pri železnicah. Vendar bi pa občina lahko kaj storila v tem oziru, saj je to tudi v njeno korist. Pasionke igre v Koprivnici — če se bodo umno vodile — postanejo lahko zelo zanimiva privlačnost ne samo za Jugoslovane, ampak tudi za tujce, ki posejajo našo državo.

V Zagreb smo se morali povrniti s posebnim izletniškim vlakom. Gospod župnik nas je toпло pozdravil, spremili pa nas ni utegnil, zakaj na dvorišču so nastavili igralci sod tistega zlatorumenega Zagorčana, da si izplahnejo utrjena grla...

Vlak je drdral proti Zagrebu. Nekje v kotu so dekleta zapela: »Marija, k tebi, mi uboge reve, mi zapuščeni vpijemo...«

Vedel sem, da so Slovenke, da služijo v Zagrebu in da so služkinje. Gotovo so mislile, da so na božji poti...

(Konec.)

Dnevne vesti.

NI PRI NAS KORUPCIJE.

Radičevski poslanec dr. Pernar je tožil dva bivša radičevca, ker sta mu očitala korupcijo. Pri razpravi se je ugotovilo, da je prejel Pernar za uspešno intervencijo v korist petrovaradžinske občine 20.000 dinarjev. Obtožena sta trdila, da je to korupcija, zastopniki občine pa so izjavljali, da je bila usluga, ki jo je izkazal dr. Pernar, zelo velika in honorar v znesku 20.000 dinarjev zelo skromen.

Sodišče se ni moglo odločiti ne za eno in ne za drugo stran in je razpravo odgodilo, ker pri nas še ni pojem korupcije kodificiran.

In tako smo hvala bogu mi srečni Jugoslavo-
vani oproščeni vsake korupcije, in da je temu res tako, ve vsa naša javnost.

— Na pomoč našim čipkaricam! Strahota poplav je prizadela večino krajev, kjer prebivajo naše uboge čipkarice. Te so doslej težko prebedele cele noči za blazinicami, da so si zaslužile vsaj za najnujnejše obleko. Zato priporočamo nakup edino domačih čipk, da se preskrbi najbednejšim vsaj nekaj dela čez zimo. Uvoz tujih čipk v našo domovino velja zimo. Uvoz tujih čipk v našo domovino velja danes za sramoto in nečlovekoljubno dejanje!

— Državni osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani.

— Redukcija železničarjev začasno ustavljena. Krediti za izplačilo plač železničarjem, ki so imeli biti reducirani so dovoljeni do 31. decembra, odgovori, ki jih je prejel okrog 2000 železničarjev so začasno preklicane, začasno zato, ker bo morala železniška uprava omenjenim uslužbencem s 1. januarjem zopet odpovedati službe, če ne bo dovoljen nov kredit. — Nesigurnost položaja železničarjev je službi naravno na kvar. Savez jugoslovenskih železničarjev zbira podatke o odpuščenih uslužbencih in škodah, ki jih trpi služba zbog omenjenega postopanja z železniškimi uslužbenci ter pripravlja ponovno energično intervencijo pri prometnem ministru in generalni direktoriji državnih železnic. Dne 24. t. m. se vrši v Beogradu železničarski kongres, ki bo pretresal vprašanje redukcije.

— Znižanje tarife za poštne pakete. S 1. novembrom se zniža teža pristojbina za pakete v tuzemskem prometu. Nova teža pristojbina je sledeča: do 1 kg 6 Din, od 1 do 5 kg 10 Din, od 5 do 10 kg 20 Din, od 10 do 15 kg 30 Din, od 15 do 20 kg 40 Din. Za pakete večjega obsega (ločenko) se bo plačevala dvojna teža pristojbina kakor doslej. Vrednostna pristojbina, dostavnina, obvestnina in druge paketne pristojbine ostanejo neizpremenjene.

— Zakon o prisilni poravnavi. V trgovinskem ministru se izdeluje nov zakonski načrt o prisilni poravnavi. Pred končno redukcijo bo pretresla načrt posebna anketa gospodarskih krogov.

— Stipendije za inozemske dijake. Prosvetni minister je podpisal odlok, s katerim se razpisuje 10 stipendij za inozemce, ki hočejo v naši državi študirati. Treje stipendije je določenih za Francoze, po dve pa za Angleže, Čehoslovake in Poljake.

— Konferenca o mednarodnem železniškem prometu. Te dni se vrši v Belzinu konferenca o mednarodnem železniškem potniškem prometu. Konference se udeležujejo zastopniki vseh evropskih držav in Japonske.

— V prometnem ministru se pripravlja ukaz o prenehanju in upokojitvah večjega števila uradnikov direktorije in prometnih uslužbencev. Ker so vsa mesta zasedena, ministru ne sprejema začasno nobenih prošanj za sprejem v železniško službo.

— Kongres geometrov v Parizu. Te dni se vrši v Parizu mednarodni kongres geometrov. Naš udruženje geometrov zastopajo delegati: predsednik udruženja Dragomir Andonović, glavni sekretar udruženja Vrbano-
vić in urednik »Geometrijskega Glasnika«
Sever.

— Bizantološki kongres. Prosvetni minister je odobril na podlagi sklepa ministrskega sveta podporo v znesku 250.000 za prireditve mednarodnega bizantološkega kongresa, ki se bo vršil v Beogradu.

— Provijsijski proces zoper nekdanjega ministra. Te dni se vrši pred sarajevskim okrožnim sodiščem zoper bivšega trgovskega ministra Derviša Omerovića proces radi vrnitve svote 50.000 dinarjev. Tožiteljica je bila Združena centralna banka v Sarajevu, ki mu je dala za čas njegovega ministristvanja za znesek v ta namen, da bi bil izvedel kot minister fuzijo med Hrvatsko centralno banko in Muslimansko centralno banko. Ker do fuzije med tem, ko je bil Amerović minister, ni prišlo, je zahtevala banka denar nazaj. Toženeec je ugovarjal inkompetenco. Sodišče je ugovoru pritrnilo ter tožbo zavrnilo.

— Razpisana služba poštarja. Pri pošti Sv. Vid pri Ptuj se razpisana služba pogodbenega poštarja. Prošnje je vložiti na direktorijo pošte in telegrafa v Ljubljani do 25. t. m.

— Inženerska oficirska šola. Drugi redni tečaj inženerske oficirske šole v Beogradu se prične dne 1. novembra. Pouk bo trajal 9 in pol mesecev, in sicer teoretični 7 in pol praktični pa 2 meseca.

— Iz univerzitetne službe. Za rednega profesorja zgodovine na zagreb. univerzi je bil imenovan profesor ljubljanske univerze dr. Ljudmila Hauptman, za rednega profesorja za fizikalno geografijo dr. Artur Gavazzi, dosedanji rektor profesor ljubljanske univerze.

— Iz železniške službe. V območju ljubljanske železniške direktorije so vpokojeni uradniki: Anton Berger, Kajetan Kobal, Ivan Kolar, Fran Leskovar, Franc Markuš, Srečko Reiner in Josip Vindič.

— Iz veterinarske službe. Veterinar pri celjskem okrajnem glavarstvu Filip Kulterer je imenovan za veterinarja pri okrajnem glavarstvu v Kočevju.

— Policijski muzej v Berlinu. V zvezi z mednarodnim policijskim kongresom se je

vzpostavil, kol smo poročali, zanimiv policijski muzej. Sedaj nameravajo pretvoriti muzej v stalno institucijo.

— Diplomski izpit. Na filozofski fakulteti ljubljanske univerze je diplomiral iz zgodovine in geografije abs. phil. Pavle Blažnik.

— Potres. V torek je zabeležen observatorij pod Triglavom tri potrese z epicentrom v oddaljenosti 700 km, v sredo pa tri potrese z ognjiščem, oddaljenim 10.000 km.

— 1000.000 dinarjev na glavo glasovitega razbojnika. Notranje ministristvo je razpisalo na glavo glasovitega razbojnika Koganovića, ki se polika s svoj tolo v Crngori in Hercegovini, nagrado 100.000 Din.

— Katastrofa pri maturi. Med černovskiimi študenti vlada te dni veliko razburjenje. Povod temu je katastrofalni fiasko letošnje mature, pri kateri je padlo nad 60 odstotkov dijakov. Fantje pravijo, da sta jim stavila dva profesorja tako težka vprašanja, da bi jih bil odgovoril komaj kak visokošolec. Dijakstvo je priredilo veliko poulično demonstracijo, tekom katere sta bila profesorja tepena. Policija je aretirala 26 demonstrantov. Neki 18-letni maturant je pobesnel ter so ga morali oddati v umobolnico. Dijaki, oziroma njihovi starši so izposlovali, da bo prosvetno ministristvo rezultat mature revidiralo. Profesorji pravijo, da so dijaki strašno bornirani, nezalishano nevedni in brez interesa za znanost, to pa v prvi vrsti zato, ker gre za manjvredne med vojno, oziroma po vojni dorašli material, v drugi vrsti pa zato, ker se brigajo raje samo za nogobce in drugi sport, mesto za kajenje.

— Visoka šola za neveste. Bostonska univerza je uvedla novo panogo pouka. V šest semestrov trajajočem tečaju se pripravljajo dekleta za zakon. 12 profesorjev jim predava. V seminarjih poučujejo dekleta v negi dojenčkov, kuhanju in drugih praktičnih predmetih. Ob zaključku tečaja se vrše izpiti. Deklica, ki napravi izpit z dobrim uspehom, dobi naslov »certified bride«. Celo celo leto trajajo pouk o zakonskem pravu.

— Zakonska tragedija. Sodišče v Pančevu je obravnavalo te dni zakonsko tragedijo mladega para Ankućić. Lazar Ankućić, trgovec v Pančevu, se je poročil z mlado in lepo ženo. Z neznanih vzrokov je prišlo med mladoporočenicima že tretji teden po poroki do prepira, tekom katerega je mož ženo v postelji tečečo ustrelil. Lazar se je skušal zagovarjati s tem, da je ravnal v silobranu. Zagovor pa ni držal in Lazar je bil obsojen na 7 let let težke ječe radi uboja.

— Eksplozija v veterinarskem institutu. V veterinarskem institutu univerze v Leipzigu se je pripetila te dni eksplozija, ki je povzročila veliko materialno škodo. Eksplozija je retorta, v kateri se je nahajal spiritozen preparat, ki se je pri tem užgal. Plamen je objel še več drugih steklenic, v katerih se je nahajal spirit in eter in ki so vsled tega prav tako eksplodirale. V trenutku je izbruhnil v sobi požar. Ognjegasci so imeli dve uri opraviti, predno so ogenj ugasili.

— Umor iz častihlepnosti. V Oranienburgu v Berlinu je izvršil te dni neki 22-letni brezposeln privatni uradnik v namenu, da bi prišel v svrhu nadaljevanja študija za filmskega igralca do denarja, trojen roparski umor. Zaklal in ropal je 76-letnega upokojenega poštnega tajnika, njegovo 66-letno soprogo in njegovo 43-letno hčer.

— Dva policijska kamiona z 52 mladoletnimi plesalkami. Te dni je bil odprt v Turinu nov dansing. Policija je dobila anonimno obvestilo, da naslednje podjetnik sumljiv cilj. Zato je lokal obkolila in izpraznila. Policijski agenti so aretirali 52 mladoletnih deklet ter jih odvedli na dveh kamionih na policijo. Kamiona, natrpana z elegantnimi mladimi damicami, ki so jih spremljali karabinerji, sta zburjala veliko pozornost. Velika množica občinstva je oblegala policijsko postojlo. Deklice so bile izročene njihovim staršem.

— Zlatnike so našli v Zlatorog-terpentinovem mižu: Anica Stergar, Ljubljana, Kolodvorska ulica; Jožefa Fischer, Rače; Marija Dernovšek, Stolovnik pri Rajherburgu; Mici Bajželj, Klanec pri Kranju; Jožefa Terman, Loke, Zagorje ob Savi; Cilka Golmayer, Brezje pri Radovljici; Marija Kajzer, Suta 39, Zabnica pri Škofji Loki; Anica Novak, Zverjaj pri Prečičah; Ivan Weitzer, Maribor, Koroška 18; Marija Faleskini, Dolna Straža; Franciška Perko, Križe na Gorenjskem; Francka Stergaršek, Savnapeč, Hrastnik; gđ. Kamenšek, Toplice na Dolenjskem, Milka Jakl, Zagreb, Prilaz 70; Lavoslav Herman, Zagreb, Ilica 136; Sava Cvetnič, Mraklin kot Velike Gorice; Karolina Krapi-
nec, Bregi; Pavla Aladrovič, Tuzla, Dragiča Vukanović, Sarajevo, Kralja Petra ul.; Magda Vidošek, Zlatar.

— Nova knjiga pesmi Alojzija Gradnika. Izšla je najnovejša zbirka pesmi Alojzija Gradnika v založbi »Jug«
v Ljubljani. Knjiga nosi naslov »De Profundis«. Naprodaj je v vseh knjigarnah. Cena broširanemu izvedu 30 dinarjev.

— Višji tečaj Vidovičeve dopisne šole je že pričel. Vpis se vršijo do konca t. m. Vse informacije o tem tečaju daje klubov tajnik g. Vladimir Kravos, Ljubljana, Narodni dom. Informacije se dajejo samo pismeno in je priložiti znamko za odgovor.

— Fizikalno zdravilišče je s 1. oktobrom t. l. otvoril Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani v svoji novi stavbi na Miklošičevi cesti 20. Opozorjamo na današnji tozadavni inerat.

— Jugoslovanski poslovni koledar za leto 1927 je pravkar izšel pri I. Gajšek nasl., Sv. Petra cesta 2. Koledar je izredno praktičen, obsega zaznamovalno tablico, letne zapiske, prostor za splošne zapiske in, še za posamezne dni. Na koncu so pridejane »Pošne in brzojavne pristojbine«
ter takse za zadeve, ki pač pridejo tu in tam na vrsto in je dobro, če ima človek točen seznam pri roki. Kole-

Radio potreščine

v največji izbiri ima stalno v zalogi

FRANC BAR, Ljubljana

Cankarjevo nabrežje štev. 5.
Telefon štev. 407.

dar je zelo solidno opremljen, tisk jasen in lep, papir bel in trpežen (v splošnem mnogo boljše od lanskega). Ze dejstvo, da je doživel koledar s tem letnikom že osmo obletnico, govori za praktično in smoteno uredbo.

V soboto in v nedeljo ODKUPITE se vsi pri našem ženstvu v korist nesreč-
: nim gorenjskim poplavljenecem. :-

Ljubljana.

1— Pasji kontumac ukinjen. Ker od 20. junija dalje v Ljubljani ni bilo nikakega novega slučaja pasje stekline, se na podlagi §§ 41. in 42. zakona z dne 6. avgusta 1909 drž. zak., štev. 177 z dne 5. avgusta 1926, mag. štev. 20.276 odredeni pasji kontumac za mesto Ljubljano ukinja.

1— Pred šentjakobsko šolo so mestni delavci zasidli na hodniku nekaj mladih dreves, okrog katerih so napravili okusne zelene travnate gredice. Tako je prišlo tudi v ta okraj nekaj zelenja. Svoj čas se je mnogo govorilo o tem, da bo Kranjska hranilnica odstopila svoj bližnji, z visokim zidom obdani vrt, javnosti na razpolago. Kaj ko bi kdo z nova načel to vprašanje.

1— Vidovičev klub v Ljubljani sporoča vsemu članstvu in javnosti, da predava veliki ljudski vzgajatelj in vodja etično-prosvetne šole v Sarajevu, g. Miljenko Vidović v nedeljo, 24. oktobra t. l. v dvorani mestnega doma o temi: H človeku. Na to velevažno predavanje vabimo vse, ki hrepenijo po boljšem človeku. — Da sprejmemo tega velikega ljudskega vzgajatelja kar najlepše in najdo-
stojnejše, se vrši v soboto 16. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Narodni kavarni razgovor. Pridite vsi in točno.

1— Plesni oddelek »Atena«
javlja, da je prva plesna ura za 11. tečaj (naraščaj) v torek, dne 19. t. m. ob 18. uri; in ob tričetrt na 20. je prva ura za IV. in V. tečaj, v mali dvorani Narodnega doma. — Načelnica.

1— Merkurjev plesni tečaj je vsako soboto od 8. do 12. ure zvečer v veliki dvorani Kazine.

Maribor.

1— Mestni magistrat mariborski razglašja, da se veljavnost naredbe velikega župana mariborske oblasti o pobiranju obč. davščine na tovarnino v prid gradbenemu skladu mestne občine mariborske po sporazumu z delegacijo ministrstva financ v Ljubljani z veljavnostjo od 1. septembra 1926 do nadaljnjega, nadalje pa do 31. decembra 1926, podaljša.

1— Otvoritvena predstava v mariborskem gledališču se vrši v soboto 16. oktobra ob 20. uri z prelesto Zupančičovo tragedijo »Veroniko Deseniška«. V režiji prof. O. Sesta kot gosta. — Kot druga predstava bo v nedeljo 20. oktobra duhovita satirična veseliga od Thome »Morala«. In to delo, ki v izredno zabavnem tonu razkrinkava »laži-moraliste«
in bombastične frazerije, režira g. R. Zeleznik.

1— Udruženje vojnih invalidov v Mariboru bo tudi letos do praznika Vseh svetih vojaško pokopališče popravilo ter vse vojaške grobove brez razlike narodnosti okinčalo. Mestni magistrat in vojaška oblast sta dala radevolje na razpolago delavne moči. Ureditel vojaških pokopališč vodi ravnatelj Mestnega pogrebnege zavoda g. Emil Grbec.

1— Obrtna nadaljevalna šola prične s poukom dne 15. oktobra. Šolo vodi prof. Fink.

1— Mariborska policija išče bivšega lastnika kavarn »Central«, ki se je preselil, ko je prodal kavarno »Central«
v Mariboru, za stalno v Gradec. Mož je 4. avgusta odpotoval iz Grada ter izjavil, da potuje v Maribor v svrhu ureditve nekih denarnih zadev. Videli so ga tudi res tu. Bil je v družbi neke mlade dame. Ker postaja zadeva zagonetna, poziva policijska oblast vse občinstvo, da javi takoj ve, kar ve o bivanju Julija Ruppriha v Mariboru. Imenovana dama pa se poziva, da se javi nemudna na policijo.

1— Na proforskem obnem zboru je bil ponovno izvoljen za predsednika ravnatelj drž. gimnazije v Mariboru g. prof. dr. Josip Tomišek.

1— Oton Zupančič pri otvoritveni predstavi. Pri otvoritveni predstavi »Veronika Deseniška«
bo navzoč tudi avtor, pesnik O. Zupančič na kar še posebno opozarjamo cenjeno občinstvo.

1— Kirurški oddelek drž. bolnice v Mariboru je tako prenapolnjen, da morajo bolniki ležati na nosilnicah. Otroci pa spijo po dva v eni postelji. Ali je drž. oblast pričela tudi tu štediti?

1— Najboljše čevlje K a r o dobite v Mariboru, Koroška cesta 19 in od 1. oktobra tudi na Aleksandrovi cesti 23 v trgovini Sl. Černe-
tiča.

TRIJE KARAMBOLI.

Včeraj dopoldne se je peljal vrvarjev sin Josip Adamič na motornem kolesu iz Domžal v Ljubljano. Zada na njegovem kolesu je sedel trgovčev sin Končan iz kolesu je sedel trgovčev sin Končan iz Domžal. Na črnuškem klanecu mu je pripeljal nasproti avtomobil. V tem trenutku je hotel prehiteti Adamič pred njim vozeči voz, naložen z opeko. Pri tem pa se

je zaletel s tako silo v voz, da se je motorno kolo popolnoma razbilo. Adamič je obležal nezavesten — pretresel si je možgane — dočim je odnesel Končan samo par neznatnih poškodb. Adamiča je pripeljal avtomobil v državno bolnico. Njegovo stanje je precej opasno.

Lojze Zdešar, posestnikov sin iz Viča je vozil predvčeršnjim jutraj v precej hitrem tempu z vozom po cesti XV. v Rožni dolini. S stranke ulice je privozil z motornim kolesom neki inženjer. Prišlo je do karambola, čigar posledica je bila, da je bilo kolo precej poškodovano, inženjer pa nekoliko opraskan.

Na celovški cesti sta trčila neka elegantna kočija in kolesar kamnoseški vajenec Karol Zupančič. Kolesar je padel ter se poškodoval na glavi in nad očesom. Kočijaz, ki je vozil v ostrem tempu, jo je odkuril nepoznan.

DOPIS.

Bohinjska Srednja vas. V nedeljo dne 17. oktobra bo imela Siraška zadruga veliko vrtno veselico s sledečim sporedom: 1. ob 11. uri dopoldne premovanje plemenske žirvine za vso Bohinjsko okolico; 2. ob 15. uri popoldne slavnostna otvoritev nove sirarne, nato vrtna veselica s srečelovom in vinski trgatvijo. Preskrbljeno bode z mrzlimi in gorkimi jedili ter z dobro kapljico vina. — Na prireditve Vas uljudno vabi vse in se priporoča za obilno udeležbo. — Mlekarska zadruga, Boh. Srednja vas.

Gospodarstvo.

BORZE.

Ljubljanska borza (15. okt.). Zaključki: Deske, smreka, jelka, 20 mm, monte, fco meja, 3 vag., 470; »Šesire«, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka 104.

Zagreb, 15. okt. Devize: Newyork ček 56.56 —0, London izpl. 274.4—275.2, Pariz izpl. 165.25—167.25, Praga izpl. 167.4—168.2, Milan izpl. 227.54—229.54, Berlin izpl. 1347.5—1350.5, Curih izpl. 1092.75—1095.75.

Curih, 15. okt. Beograd 9.145, Newyork 517.50, London 25.1175, Pariz 14.90, Berlin 123.320, Dunaj 73, Praga 15.325, Milan 20.975, Bukarešta 2.75, Sofija 3.74, Budimpešta 0.0072425.

KRATKE VESTI.

Angleški rudarski štrajk postaja zopet splošen, ker so pričeli stavkati tudi oni rudarji, ki so že pričeli hoditi na delo.

Tovarna aeroplanov, ki so jo na Turškem zgradili z nemškim kapitalom, je pričela delati.

Windischgrätzova kazen je bila omiljena in je bil Windischgrätz mesto na ječo, obsojen le na zapor. Nadossyju je bila kazen znižana za pol leta.

Mussolini je izrekel željo, da se sestane s Stresenmannom. Fašistovski napuh se je torej polegel.

Rumunski princ Karl postane zopet prestolonaslednik.

Sredozemski železni kartel snuje Italija. V kartel naj bi vstopile Španija, Turčija in Italija, da bi bila tako italijanska industrija osamosvojena od dragega zapadno-evropskega železa.

DIJASKI VESTNIK.

Akademiki — pristaši Bloka levih! V ponedeljek, dne 18. t. m. ob 2. uri popoldne se vrši v prostorih »Narodne kavarne«
sestank vseh neodvisno mislečih akademikov, pristašev Bloka levih. Dolžnost vsakega našega pristaša je, da se sestanka udeleži in da privede s seboj tudi svoje znanec. Na dnevnem redu je razgovor o bližajočih se volitvah v SSLU.

Sport.

Zamorski bokser Harry Wills, ki je svoječasnno brezuspešno izzival Jack Dempseya in Gene Tunneya, se je boril v Bostonu proti Tomu Sharkeyu. Toda ta slavni bokser, ki se mu je Dempsey skozi leta skrbno izmikal, ta velikanski črni leta skrbno izmikal, ta velikanski črni, ki je zasmehoval javno Dempseya, da ga bo tako knock-out stolkel, da mu bo žal, da se je rodil, Harry Wills se je v tem boksmatchu tako proti vsem pravilom obnašal, da je bil slednjič vadi vednega prijetanja in globokih udarcev (proti nasprotnikovemu trebuhu, ledvicam itd.) v 13. rundi diskvalificiran. S tem so izgledi Willsa za svetovno bokersko mojstrstvo menda za večno pokopani.

Prejšnji manažer Dempseya Kearns je tožil svojega varovanca na plačilo 300 tisoč dolarjev, ker je Dempsey prelomil.

več kontraktov. Nato je šel Dempsey k sodniku in tožil Kearnsa radi ponarejanja listin, češ, da je slednji neopravičeno podpisal neko listino, naslovljeno na newyorško bokersko komisijo. Ker je pa Kearns dokazal, da je tisto listo podpisal po Dempseyevem naročilu, je moral bivši bokerski prvak tožbo umakniti, ter se je proces preložil radi nadaljnjih poizvedb.

Italija se bo vdeležila glasom poročila italijanske federacije sledečih tekem: 28. oktobra t. l. v Pragi proti Češkoslovaški 22. januarja 1927 v Milanu ali Turinu proti Madžarski — v marcu 1927 v Italiji proti Češkoslovaški — 17. aprila v Luksemburgu proti Luksemburgu — 23. aprila v Irski proti Irski — 24. aprila v Parizu proti Franciji — 28. maja proti Španiji.

Arne Borg je povodom plavalne tekme

v Stockholmu postavil tri nove svetovne rekorde: plaval je 500 y v 5:35.5, 300 y v 3:15.7 in 300 m v 3:33.5.

Nadaljni uspehi Japoncev v plavanju. Znani japonski plavač Takaishi, ki je pred kratkim v Honolulu tako krasno zmagal nad Havajci, se je po svoji vrnitvi preplaval 200 m v prestem stilu v izvanredno dobrem času 2:16.8. Ta uspeh stavi Japonca v isto vrsto z Arne Borgom in J. Weismüllerjem.

To in ono

GENERALOBERST PUHALLO UMRL.

Te dni je umrl na Dunaju v 71. letu za posledicami neke operacije bivši avstro-ogrske generaloberst Puhalló. Pokojnik je se je rodil leta 1856 kot sin oficirja. Kot mlad oficir se je udeležil še pod Radeckijem bojov zoper madžarske

revolucionarje ter si pridobil odlikovanja.

Studiral je na dunajski tehnični vojaški akademiji ter postal leta 1877 poročnik. Pozneje je bil sprejet v generalni štab. Leta 1906 je bil imenovan za poveljnika vojne šole, pozneje pa za poveljnika 5. kora v Požunu. Leta 1914 je odšel s svojim korom na bojno polje. Po padcu Przemysla mu je bilo poverjeno poveljstvo nad I. armado, ki je bila prideljena Mackensenu. Po Brusilovi ofenzivi je bil postavljen na razpoložanje. Zadnja leta svojega življenja je preživel s svojo skromno pokojnino v pomirjanju. Puhalló je bil rodom Hrvat.

NA OLOMUNSKEM KOLODVORU SE ŽE DOLGO NISO TAKO SMEJALI.

Neki potnik, ki je potoval v Olomuc, je doživel te dni mučno, nezaželeno avanturo. Nekaj postaj pred Olomucem je začutil potrebo obiskati mali prostor v vlaku, ki je pri-

rejen za lake potrebe. Ker je menda šlo res za hudo potrebo, je zaprl vrata prostora za lake potrebe z veliko naglico, torej z veliko močjo. Ko je bil gospod gotov, je hotel zapustiti ta ozki in samo za nujne potrebe namenjeni prostor. Toda vrata so se bila pokvarila, ker jih je s tako silo zaloputnil. Vsi poskusi, da bi jih odprl, so bili zaman. Kočno je začel trkati, pa tudi razbijati, da bi opozoril sopotnike na svoj prav nič zaviljivi položaj. Niti sopotniki, niti konduktar niso mogli odpreti vrat. Preostalo mu ni nič drugega, nego da je ostal v ozkem prostoru. Med tem se je bližala že postaja Olomuc. V svoji jezi, strahu, sramoti je poskušal zopet znova s silo vrata odpreti. Toda ni šlo. Vlak je na kolodvoru obstal. Tu so pozvali nesrečnega, da spleza iz mučnega kraja skozi okno. Toda tudi to ni šlo lahko. Kajti okna takih tihih, ozkih prostorov so navadno ozka, gospod pa je bil dobro rejen. Z velikim naporom so ga kočno vendarle potegnili na prosto. Bil je prizor za bogove in publika je prišla na svoj račun, ko je pozdravljala s silnim krohotanjem in z burnimi ovacijami vsestransko olajšanega in oproščenega možakarja.

Rudyard Kipling:

Kniha džungli.

»Vesel sem, da se nisem rodil v tistih časih,« je dejal Bagheera. »Skorja je dobra samo, da si kremplje nabrusim.«

»In gospodar džungle je bil Tha, prvi slon. Tha je izvelkel z rilcem džunglo iz globokih voda in kjer je naredil z okli brazde po tleh, so tekale reke, in kjer je udaril z ного v tla, so nastala jezera z dobro vodo; in kadar je zapuhal z rilcem — takole — je drevje padalo. Na tak način je Tha naredil džunglo in tako so mi pravili zgodbo.«

»Ki ni s pripovedovanjem ničesar izgubila na svoji debelosti,« je zašepetal Bagheera, Mowgli pa si je zakril usta z roko in se na glas zasmejal.

»V tistih časih ni bilo ne žita ne melon, ne popra ali cukrovega trsta in tudi ni bilo majhnih koč, kakor ste jih videli vsi; džungelsko ljudstvo ni vedelo nič o človeku, pač pa je živelo skupaj v džungli in tvorilo eno ljudstvo. A kmalu se je pričelo pripraviti zavoljo živeža, dasi ga je bilo dovolj za vse. Bilo je leno. Vsakdo je hotel jesti, kjer je ležal, kakor storimo včasih še dandanes, kadar je pomladansko deževje dobro. Tha, prvi slon, je marljivo delal nove džungle ter navajal reke v njihove struge. Ker pa ni mogel biti vsej povsod, je postavil prvega tигра za gospodarja in sod-

68

nika džungle, pred katerega naj bi džungelsko ljudstvo prinašale svoje spore. V tistih časih je prvi tiger jedel travo in sadje kot ostali. Bil je velik kot jaz in jako lep, po barvi po celem životu kakor cvet rumene ovijalke. Nobenega pramena, nobene maroge ni bilo na njegovi koži v tistih dobrih časih, ko je bila džungla mlada. Vse džungelsko ljudstvo je prihajalo predenj brez strahu in njegova beseda je bila postava cele džungle. Takrat smo bili vsi eno ljudstvo, zapomnite si. Neko neč pa je nastal med dvema jelenoma prepir — spet glede paše, kakor ga še dandanes skušate rešiti z glavo in sprednjimi nogami — in pripoveduje se, ko sta se prerokovala pred prvim tigrom, ki je ležal med eveltjicami, da ga je eden jelen po naključju sunil z rogovjem; prvi tiger je iznenada pozabil, da je bil gospodar in sodnik džungle in je skočil na tistega jelena in mu zlomil hrbet.

Do tiste noči ni umrl nobeden izmed nas. Ko je prvi tiger spoznal, kaj je bil storil, in ga je vonj krvi naredil neumnega, je pobegnil v močvare na severu, mi džunglsko ljudstvo pa smo se, puščeni brez sodnika spopadli med seboj. Tha je slišal hruse naših bojov in se je vrnil; nekateri izmed nas so mu povedali to, drugi ono, toda on je zagledal mrtvega jelena med eveltjicami in je vprašal, kdo ga je ubil. Mi iz džungle pa mu nismo hoteli povedati, kajti vonj krvi nas je naredil neumne, kakor nas isti duh dela še dandanes neumne. Letali smo v krogih sempatja, poskakovali, kričali in zmaje-

vali z glavo. Zaradi tega boja je Tha zapovedal drevesom, ki obešajo veje nizko, in plazčim se ovijalkam, da zaznamujejo onega, ki je ubil jelena, da ga bo spoznal. Na to je Tha vprašal: »Kdo bo sedaj gospodar džungelskega ljudstva?« Tedajci je skočila predenj Siva opica, ki živi po vejah, in je dejala: »Jaz hočem sedaj biti gospodar v džungli.« Tha se je nasmejal tej ponudbi in rekel: »Pa bodi,« in je ves jezen odšel.

»Otroci, dobro poznate Sivo opico. Tiste dni je bila prav taka kakoršna je dandanes. Najprvo je naredila moder obraz, čez malo časa pa se je jela praskati in skakati po drevju gor in dol, in ko se je Tha vrnil, je našel Sivo opico, ki je baš visela z veje z glavo navzdol in zasmehovala druge, ki so stale spodaj, in te so zopet zasmehovale njo. In tako ni bilo v džungli nobene postave — zgolj bedasto govorjenje in brezmiselnost besede.

»Tedaj nas je Tha sklical skupaj in rekel: »Prvi vaših gospodarjev je prinesel smrt v džunglo, drugi sramoto. Sedaj je pač čas, da bi vladala postava, taka postava, ki je ne boste prelomili. Spoznali boste strah in ko ga boste našli, boste vedeli, da je sedaj on vaš gospodar. Tedaj smo mi iz džungle rekli: »Kaj pa je strah?« In Tha je odgovoril: »Iščite, in našli ga boste.« In hodili smo po džungli sempatja, iskali strah in kmalu so bivali — —

»Ugh!« se je oglašil Mysa, vodnik bivolo, z njegove peščene sipine.

(Dalje. prih.)

FIZIKALNO ZDRAVILIŠČE V PALAČI OKROŽNEGA URADA

za zavarovanje delavcev
MIKLOŠIČEVA CESTA 20.

Pod st. okovniškim zdravniškim vodstvom
Otvorjeno s 1. oktobrom -- splošno dostopno

Vse zdravilne kopeli, hidro-, helio-, elektro- in mehanoterapija za revmatična in živčne bolezni, vnetja pri ženskih boleznih, boleznih srca in ožilja arterioskleroze.

Odpri izjemni ponedeljek vsak delavnik od 8. do 12. in od 15. do 19., ob nedeljah in praznikih od 8. do 12. in sicer ob nedeljah, sredah in petkih za ženske, ob torkih, četrkih in sobotah za moške.

Sprejemanje novih slučajev vsak delavnik od 8. do 9.

Z vedrim in veselim licem

pričenja vsako pranje pri katerem se uporablja

miło „Gazela“

Brez truda, hitro in temeljito učinkuje to priznано miło. Vsak tisoč kosov na vrhu tega

vsebuje pravi zlatnik.

Našil ga boste tudi Vi, ako boste kupovali le to našo res pravo gospodinjisko miło.

čreva

vsakovrstna po najugodnejši ceni kakor vsako leto vedno v zalogi. Kupim tudi

surovi in stopljeni loj in ga plačam po najvišji dnevni ceni.

Jos. Bergman, Ljubljana, Poljanska c. 85

Stekleno

strošno opeko imajo stalno v zalogi Združene opekarne d. d. v Ljubljani.

Sprejme se

dva gospoda na hrano in stanovanje. Naslov pove uprava lista.

Uprava „NARODNEGA DNEVNIKA“

prodaja

MAKULATURNI PAPIR

kg Din 4-50

Mali oglasi.

Za vsako besedo se plača 50 par, za debelo tiskano pa Din 1.—.

Javna knjižnica

v Ljubljani sprejme knjižničarko za tri popoldneve (po 2—3 ure) v tednu. Reflektantke (vpok, učiteljice itd.) naj blagovolijo poslati svoje ponudbe in zahteve glede honorarja na upravo »Nar. Dnevnik« pod šifro: »Knjižnica«.

Kupijo se

»Ljubljanski Zvon«, starejši in novejši letniki. — Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod »Ljubljanski Zvon«.

Akademik

poučuje srednješolca v vseh predmetih. Honorar nizok. Cenjene ponudbe pod: »Uspeh zajamčen«.

500 Din

nagrade

dam tistemu, ki mi pre-skrbi službo kot sluga. — Naslov pove uprava lista.

Hotelski sluga

z daljšo prakso in lepimi izpričevanji se sprejme za 1. november 1926. Osebnostne ponudbe na upravo hotela »Union«, Ljubljana.

Kontoristinja

z večletno pisarniško prakso išče mesta pri kakem večjem podjetju. Gre tudi nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe prosil na upravo lista pod: »Marljiva«.

Gospodična

išče mesečno sobo s separatnim vhodom. Ponudbe na upravo lista pod: Soba.

„Vinocet“ tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

najtinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

— ZARTEVAJTE PONUDBO! —

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Prostori: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin.

Lastna knjigovodstva

TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, statute, vabila, letake, lepake, posetnice i. t. d.

TELEFON ŠT. 552

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke,
volna v raznih barvah, rokavice,
nvgavce, dokolenice, nahrbtniki
za šolarje in lovce, dežniki, kloti,
šifoni, žepni robci, palice, vilice, noži, škarje,
potrebščine za šivilje, kro-
jače, čevljarje, in drvice

edino le pri trdku

JOSIP PETELINC

LIUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika

Najnižje cene!

Na veliko in malo!

Bolni čitajte!

Kolikor dni ima leto, mimo tolikih postaj
mora živčno bolni človek, ker slabi, izčrpani
živci zagrenijo življenje in povzročijo mnogo
trpljenja. Zbadajoče, stezajoče bolečine, vrtoglavost,
čutenje strahu, glavobol, šumenje v
ušesih, trepanje oči, nepravilno prebavljanje,
pomanjkljivosti spanja, potenje, trganje v mi-
šicah, nesposobnost za delo, kakor tudi ostale
neugodne pojave so posledice slabih in bol-
nih živcev.

Kako se rešimo tega zla?

S pravim Kola-Lecithin-om, mnogo vitaminov
vsebujoča hrana, ki je postala za človeštvo
pravi izvor dobrote. Ono pospešuje izvanred-
no delovanje telesa, krepi hrbtni mozeg, mi-
šice in kosti ter daje moč in voljo za življenje.

V borbi za zdrave živce

učini pristni Kola-Lecithin večkrat čudo, vodi
tozadevne hranilne snovi do skrajnih delov,
kjer se proizvaja kri, oživlja in vzbuja in
vzdržuje mlado in svežo. Vi se morate sami
prepričati, da Vam neresničnega ne obetam,
ker pošljem vsakemu, ki mi piše, popolnoma
brezplačno in franko malo škatljo Kola-Le-
cithina in knjigo zdravnika z mnogostransko
preizkušnjo, kateri se je sam boril proti tej
bolezni. Pišite mi razločno Vaš naslov, jaz
Vam takoj pošljem obljubljeno popolnoma
brezplačno.

E. Pasternack, Berlin S. O.

Michaelkirchplatz 13.

Abteilung 762.

Izšla je

Blasnikova
**VELIKA
PRATIKA**

za navadno leto 1927,
k. ima 365 dni.

VELIKA PRATIKA
je najstarejši slo-
venski kmetijski
koledar, koji je bil
že od naših prade-
dov najbolj vpose-
van in je se danes
najbolj obrajtan.
Letosnje izdaje
se odlikuje po bogati
vsebini in slikan. Opo-
zarjemo na davne spise,
koje mora vsak čitatelj, da
b. vedel, kaj smo plece-
val nekdanj, kaj in koliko
mora plecevat i. danes
zlasti slovenija.

Dobi se v vseh tr-
govinah po Slove-
niji in stane o Din.
Kjer bi jo ne bilo
dobiti, naj se naro-
či po dopisnici pri

J. Blasnika nasl.

tiskarna in litografija zavod
Ljubljana, Breg st. 12

Abonenti

dobijo dobro in poceni
hrano v restavraciji »Pod
skalco«, Mestni trg 11.
Gostom se lahko postre-
že z domačo, srbsko, du-
najske in francosko ku-
hinjo. — Za jedila in vino
preko ulice poseben po-
pust. — Vsaki dan se
vrši od 20. do 24. ure
koncert. — Z radostjo
pričakujemo naše goste.
Josip Uran, restavratel.

DRVA - CEBIN

Trgovina s hrano in
vsebovami

Mesto gospodinje

Išče izobražena gospodi-
ca srednjih let pri boljšem
gospodu, lahko je tu-
di vdovec z otroci. Nastop-
iti lahko takoj. Cenjene
ponudbe na upravo pod
»Skrbna gospodinja«.

Na prodaj

je »Ljubljanski Zvon« več
letnikov. — Naslov pove
uprava lista.

TRI

za pranje
ZAVES!

TRI-SODA

TRI
razkroji sam
od sebe vso
nesnago, beli,
pa ne razjeda!
Dobi se
povsod!

Petelinčevi
znamke
Gritzner, Adler, Phönix
za dom, črt in industrijo. Pouk brez-
plačen, ugodni plačilni pogoji - Tudi
na obroke. - Večletna garancija.

DUBIED
Od dobrega
najboljše je
švicarski
pletilni stroj
DUBIED

Josip Petelinc, Ljubljana

UNDERWOOD

pisalni stroj je dosegel svetovni sloves, nad 2,000.000 strojev v prometu in rabi.
Zastopnik LUD. BARAGA, Ljubljana
Šelenburgova ul. 6. — Telefon 980.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor, Kamnik, Novo mesto, Ptuj, Rakov,
Slovenjgradec, Slovenske Konjice, Prevalje.

Dunajska cesta 4 (v lastni stavbi).

Kapital in rezerve Din 20,100.000.—.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavni: TRGOVSKA.
Telefoni: 139, 146, 458